

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Esityksen päämäärät julkisten hankintojen tehokkuuden ja kustannussäästöjen parantamiseksi, sekä laadukkaiden julkiset palveluiden turvaamiseksi ovat ajatustasolla lähtökohtaisesti hyviä. Toteutustapa ja siihen liittyvä vaikutusten arviointi on kuitenkin jätetty täysin tekemättä. Lakimuutos toteutuessaan esityksen mukaisena ei tuota hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita, vaan päinvastoin lisää kustannuksia ja erityisesti jätehuollon osalta ajaa useat kunnat kehitysmaatasoiseen kriisitilanteeseen.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei millään muotoa ole tarkoituksenmukainen saatikka toteuttamiskelpoinen. Vaatimuksen voimaantulo aiheuttaa kunnissa valtavan hallinnollisen työmäärän ja jätehuollon osalta lamaannuttaa lähes koko valtakunnallisen yhdyskuntajätehuollon järjestelmän.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Muutos pakottaa purkamaan jo ennen sidosyksikkösääntelyä kehitetyt kunnallisen yhteistyön ylikunnalliset rakenteet. Jätehuollossa kuntien välinen yhteistyö on aloitettu vuoden 1993 jätelain muutoksen myötä, koska sekä EU:n että kansallisesta lainsäädännöstä seuraavat pakottavat vaatimukset jätteiden käsittelylle sekä ympäristön- ja terveydensuojelulle ovat edellyttäneet sellaisia investointeja, joihin yksittäisten kuntien resurssit eivät ole riittäneet. Jätehuolto toimialana on volyymitehokkuuteen perustuvaa ja usean kunnan yhteistyö on mahdollistanut kuntalaisille tehokkaat ja toimintavarmat yhdyskuntajätehuollon palvelut.

Esitetty lainsäädäntömuutos pakottaisi rikkomaan tehdyn kehitystyön ja ylikunnallisten oikeushenkilöiden omistus- ja rahoitusrakenteet, jotka on vuosien aikana rakennettu jätehuoltotoiminnan yhteistyö- ja volyymihyödyn tuottamiseksi. Muutos ei kosketa vain lausunnonantaja Vestia Oy:tä vaan kyseessä olisi pohjimmiltaan systeeminen ja alueittain jopa hallitsematon vaikutus kunnallisen jätehuoltoyhteistyön rakenteisiin ja samalla ylikunnallisten yhteisyhtiöiden omistus- ja rahoitusrakenteisiin. Jätehuollon suunnitellut kehitystoimet, kustannustehokkaat ratkaisut ja kiertotalouden investoinnit jäisivät muutoksen myötä osittain tai kokonaan toteutumatta systeemisen tason uudelleenjärjestelyn takia. Jätehuollon infrastruktuurin jakaminen ja lunastaminen omistajien kesken on järjestelmän monitasoisuuden takia käytännössä mahdotonta annetun siirtymäajan puitteissa.

Muutos estäisi nykymallisen kaupunkien ja pienten kuntien välisen yhteistyön jätehuollossa, koska yhteisen jätelyhtiön omistusosuuksia ei voitaisi enää perustaa asukasluokuihin, joka on luonnollinen muuttuja kuvaamaan erikokoisten kuntien jätelain mukaisia vastuita.

Ensisijaisesti jätehuollon ylikunnallisessa yhteistyössä on kyse sen varmistamisesta, että lakisääteiset ympäristön- ja terveydensuojelun veloitteet voidaan kunnissa jätehuollon osalta täyttää kustannustehokkaasti. Yksittäisellä kunnalla ei ole realistisia mahdollisuuksia tuottaa yhdyskuntajätehuollon palveluita samalla palvelu- ja hintatasolla kuin nykyisin käytössä olevalla yhteistyömallilla.

Muutos tarkoittaa tosiasiallisesti, että jätehuollon toiminta lamaantuu useissa kunnissa, sekä kaikki vihreän siirtymän edellyttämä kehittäminen ja kierrätysasteen nostaminen jäävät taka-alalle useiksi vuosiksi. Suomi on jo tällä hetkellä EU:n rikkomusmenettelyssä kierrätysastetavoitteissa jälkeen

jäämisen vuoksi. Esitys toteutuessaan johtaa kunnallisen jätehuollon vakavaan häiriötilanteeseen ja erityisesti pohjoisen harvaan asutulla pieniä kuntia sisältävillä alueilla jopa täydelliseen jätekaaokseen. Jätettä syntyy, mutta sen kuljettamiseen ja käsittelyyn vuosikymmenten aikana rakennettu järjestelmä lakkaa toimimasta, kunnes tilanne korjautuisi pitkällisen työn tuloksena tilanteeseen, jossa oltiin ennen vuoden 1993 jätelain muutosta.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Vestia Oy on vuonna 1999 perustettu kuntien omistama jätehuolto-yhtiö, joka tuottaa jätelain 32 § mukaisia jätehuoltopalveluita omistajakuntiensa asukkaille ja yrityksille. Yhtiö on täysin kuntaomisteinen, ja sen omistajakuntien omistusosuudet vaihtelevat muutamasta prosentista hieman yli kymmeneen prosenttiin. Vestian osakkeenomistajiin kuuluu 16 kuntaa Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueelta:

- Ylivieska 12,7 %
- Kalajoki 12,0 %
- Nivala 10,7 %
- Haapajärvi 8,1 %
- Oulainen 7,9 %
- Haapavesi 7,8 %
- Pyhäjärvi 6,8 %
- Siikalatva 6,7 %
- Kannus 5,9 %
- Sievi 4,7 %
- Toholampi 3,7 %
- Pyhäjoki 3,6 %
- Kärsämäki 3,2 %
- Alavieska 2,9 %
- Pyhäntä 1,9 %
- Merijärvi 1,3 %

Ehdotettu 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimus ajaisi Vestia Oy:n tilanteeseen, jossa vain kolme omistajakuntaa, Ylivieska, Kalajoki ja Nivala, ylittävät ehdotetun 10 prosentin vähimmäisomistusrajan tehden yhtiön toiminnasta laitonta.

Vestia Oy:n harjoittamaan jätehuoltotoimintaan sovelletaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (hankintalaki). Vestian toiminta ei siten kuulu erityisalojen hankintalain 6–9 §:ssä tarkoitettuihin toimintoihin, kuten energia- tai vesihuoltoon, liikennepalveluihin tai postipalveluihin. Näin ollen Vestian kaikki hankinnat jätehuoltotoimintaansa varten ovat hankintalain piirissä. Vuonna 2024 Vestia Oy:n ostoreskontraan kirjattiin hankintoja yli 380:ltä toimijalta.

Vestia Oy:llä on itsessään myös sidosyksikkö, Bio-VV Oy, jonka Vestia omistaa yhdessä vesihuoltoalalla toimivan Vesikolmio Oy:n kanssa. Bio-VV Oy suunnittelee biokaasulaitosta, jossa se käsittelee Vestia Oy:n ja Vesikolmio Oy:n toimittamia biohajoavia jätteitä ja jätevedenpuhdistamolietteitä. Näistä on tarkoitus tuottaa biokaasua, jota voidaan hyödyntää sähkön- ja lämmöntuotannossa tai jalostaa polttoaineeksi.

Lisäksi Vestia Oy omistaa sataprosenttisesti sen tytäryhtiön Vestia Yrityspalvelut Oy:n.

Omistajakunnat eivät rahoita Vestia Oy:n toimintaa, vaan toiminnan edellyttämät varat kerätään asukkailta kerätyin jätemaksuin.

Vestia Oy:n omistusrakenteen purkaminen ja kokonaan uudentyyppisen yhtiön muodostaminen on kenties teoriassa mahdollista, mutta osaltaan kallis ratkaisu keskinäisine omistussuhteineen, ja todennäköisesti myös riitoja aiheuttava. Osakassopimus ja/tai yhtiöjärjestys eivät säätele tällaista tilannetta lainkaan, jossa lainsäädäntö määrittää pakon omistussuhteille. Lisäksi jätehuoltoalalla yhtiöiden toiminta on rahoitettu jätemaksuilla, joista säädetään jätelaissa. Jos pienempien kuntien omistusosuutta kasvatetaan, niin näiden kuntien asukkailta kerätyt jätemaksut jakautuisivat edelleen asukasluvun mukaisena. Voikin perustellusti kysyä, miksi suuremmat kunnat suostuisivat laimentamaan (dilutoimaan) omistusosuuttaan tilanteessa, jossa pienempien kuntien rahoitus ei tapahtuisikaan omistusosuuksien suhteessa, vaan jätelain 79 §:n mukaisesti asukasluvun perusteella.

Tilanteessa, jossa omistukset jakautuisivat tasan 10 prosentin osuuksiin, olisi lisäksi huomioitava, kuinka suuremmat kunnat voivat säilyttää määräysvaltansa suhteessa tekemiinsä suurempiin investointeihin. Tämä voitaisiin ratkaista esimerkiksi muuttamalla yhtiöjärjestystä tai osakassopimuksia siten, että päätöksentekoa ja määräysvaltaa ohjataan investointien/jättemaksujen suhteessa eikä pelkästään omistusosuuden perusteella. Tämä edellyttäisi juridista selvitystä ja sopimusten muotoilua, jotta kuntien panostukset ja intressit huomioitaisiin oikeudenmukaisella ja lainmukaisella tavalla. On oletettavaa, ettei riitaisuuksilta vältytä omistussuhteiden muuttamista tehtäessä.

Omistusjärjestelyvaade pakottaisi miettimään yritysjärjestelykeinoja, kuten nykyisen 16 kunnan omistaman Vestia Oy:n jakautumista kahteen tai useampaan eri yhtiöön, joissa voitaisiin toteuttaa vaadittu 10 % omistus kunnissa. Tämä on luonnollisesti kalliimpi, hallinnollisesti raskaampi ja kokonaisuuden kannalta myös tehottomampi ratkaisuvaihtoehto etenkin, kun jakautumisen seurauksena omistus olisi edelleen useammassa yhtiössä sama kuin alkuperäisessä Vestiassa ja omistukset tulisi joka tapauksessa järjestellä keskinäisin kaupoin.

Jätehuollon järjestämisen systeemisen luonteen osalta tulisi ottaa myös kantaa mahdollisessa uudessa järjestelyssä jätteenkäsittelyyn ja kuljetuksiin liittyvien sopimusten uusintaan. Vestia Oy on osakkaana kuuden muun kunnallisen jätehuolto-yhtiön kanssa Westenergy Oy:ssä, jonka hallinnoima jäte-energiavoimala tuottaa kotitalouksista kerätyn kierrätyskelvottoman jätteen energiahyödyntämispalvelut. Vaasan kaupungin kaukolämpötarpeesta yli 60 % tuotetaan ko. laitoksessa. Tämä tilanne kuvaa hyvin jätehuollon kytkeytymistä muihin toimialoihin ja esitetyn lainsäädäntömuutoksen aiheuttamia vaikutuksia. Esityksen voimaantullessa kyseisen energihuollon kannalta merkittävän laitoksen omistajien olemassaolo tehtäisiin juridisesti mahdottomaksi.

Jätekuljetusten osalta Vestia Oy:n toimialueella on käytössä kunnan järjestämä kuljetusmalli. Nykymallilla toimivan Vestia Oy:n muuttuessa laittomaksi tulisi kuntien itse järjestää kuljetukset tai jonkin uuden toimijan tai toimijoiden järjestellä kuljetukset uudestaan. Vestia Oy:n toimialueella useat kuljetusurakat muodostuvat useamman kunnan alueesta, koska yksittäisen kunnan muodostama alue ei täytä jätemäärältään logistisesti järkevän kokonaisuuden mittakaavaa. Muuttuneessa tilanteessa nykymallilla saavutettu logistinen tehokkuus menetettäisiin kuntien joutuessa järjestelemään jätehuollon toteuttamistavan jollakin toisella tapaa. Esille nouseekin kysymys siitä muodostavatko pienet yksittäiset kunnat riittävän isoja markkinoita, jotta niiden tarjouspyynnöt saisivat tarjouksia? Mistä uusi muutoksen jälkeen laillisen muodon saanut jätehuollon toimija tai yksittäinen kunta saisi kuljetusten lisäksi tarvittavat käsittelypalvelut, jos niihin liittyvät sopimukset, investoinnit ja omistajuudet on jouduttu alas ajamaan muutoksen myötä.

Edellä mainitut esimerkit kuvaavat miten vaikeaa Vestia Oy:n nykytoiminta olisi jakaa. Mikäli jakautuminen pystyttäisiin sopimuksellisesti ja hallinnollisesti tekemään olisi se tehtävä viimeistään 2,5 vuodessa lain voimaantulosta. Aikataulu olisi kuitenkin merkittävästi kireämpi, koska uusien yhtiöiden olisi pilkkomisen jälkeen palkattava henkilöstö, hankittava kaikki toiminnan edellyttämä infrastruktuuri ja kilpailutettava hankinnat. Mikäli sovintoon jakautumisesta useampaan jätehuolto-yhtiöön ei päästäisi tulisi samat tehtävät yksittäisten kuntien järjestettäväksi.

Esitetyn lainsäädäntömuutoksen myötä jouduttaisiin myös uudelleenrakentamaan jätehuoltoviranomaisen tehtävät hoitava Jokilaaksojen jätelautakunta. Mahdolliset uudet uusien yhtiöiden muodostamat alueet tai yksittäiset kunnat tarvitsevat uudet jätelautakunnat ja viranomaiset. Lisäksi niiden on mm. perustettava jätehuollon rekisterit ja muut tietovarannot, joka itsessään luo täysin tarpeettomasti lisää hallinnollista työtä ja sen tuomia kuluja, jotka lopulta maksavat kuntalaiset osana jätetaksaa tai kunnallisveroa.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

Vestia Oy:n omistajakunnat ottaisivat kantaa siihen mitkä olisivat jatkotoimet lainsäädäntömuutoksen voimaantullessa. Huomioitavaa on kuitenkin se, että jätehuolto on kuntien lakisääteinen tehtävä ja niiden on täytettävä jätelaissa sekä ympäristönsuojelulainsäädännössä niille asetetut velvoitteet joka tapauksessa. Nämä jätehuollon velvoitteet ovat katsottu perustuslain 124 § mukaiseksi merkittäväksi julkisen vallan käytöksi ja julkiseksi hallintotehtäväksi. Vestia Oy:tä ei täten voida muuttaa markkinaehtoiseksi. Jätelaissa on katsottu, että ainoastaan kunnan omistama sidosyksikkö voi hoitaa jätehuollon operatiivisia tehtäviä kunnan itsensä sijasta.

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Muutoksesta ei seuraisi mitään taloudellisia tai muita hyötyjä ainakaan jätehuollon järjestämisen kannalta. Vaikutukset ovat vain ja ainoastaan negatiivisia ja tietyillä alueilla Suomessa kuten Vestian 16 kunnan toimialueella täysin katastrofaalisia jätehuoltojärjestelmän muodostuessa laittomaksi, joka johtaa toiminnan täydelliseen uudelleenjärjestämiseen.

Jätehuollon kustannukset katetaan jätelain mukaan suoraan asukkailta kerättävin jätemaksuin, eivätkä kunnat itse osallistu sen kustannusten kattamiseen millään tavalla. Näin ollen taloudelliset vaikutukset kohdistuvat suoraan asukkaaseen

Jätehuolto on kunnan lakisääteinen tehtävä, jonka sen on hoidettava joko omana työnään tai yhteisessä jätelaitoksessa muutoksen jälkeenkin, eli muutoksella ei ole vaikutusta jätteen taikka tehtävän työn määrään. Jätehuollon osalta ei millään muotoa saavutettaisi parempaa julkisten hankintojen tehokkuutta ja kustannussäästöjä taikka tuotettaisi aiempaa laadukkaampaa julkista palvelua.

Mikäli täysin keinotekoisena prosenttirajauksen takia jouduttaisiin perustamaan Vestia Oy:n nykyiselle toimialueelle useampia jätelaitoksia tai muita jätehuollon yhteenliittymiä tekemään sama määrä työtä kuin aiemmin tarkoittaisi tämä moninkertaistuvaa hallintoa ja sen tuomia kustannuksia.

Jätehuolto toimialana poikkeaa kuntien in-house yhtiöiden kautta hankittavista muista palveluista sen infrastruktuuri- ja investointipainotteisuudella, jossa tehokkuus syntyy suurista volyyymeista. Mitä vähemmän jätettä kuljetetaan tai käsitellään kerralla, sitä taloudellisesti epätehokkaampaa toiminta on. Tämän vuoksi jätehuollossa muutos aiheuttaisi väistämättä taloudellista haittaa ja tehottomuuden lisääntymistä.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Lähtökohtaisesti esitettyjä muutoksia ei tulisi toteuttaa. Siirtymäaika on täysin epärealistinen ja riittämätön. Esityksen kaltaisen muutoksen toteuttaminen kunnallisen jätehuollon osalta vaatisi minimissään yli vuosikymmenen siirtymäajan huomioiden investoinnit ja sopimuskokonaisuudet. Siirtymäaikojen pohdinta on tosin hukkaan heitettyä aikaa johtuen esityksen negatiivisista vaikutuksista.

Jätelaitosten jakautumisista jouduttaisiin sopimaan kuntien kesken, jossa olennaisena aikaa vievänä kohtana on määrittely siitä mitkä kunnat jäisivät mahdollisesti nykyisen jätelaitoksen ulkopuolelle. Ulosjäävien kuntien olisi ratkaistava jätelain asettamien veloitteiden täyttäminen siirtymäajan puitteissa. Jätelaitoksen jakaminen olisi lisäksi kuntapoliittinen prosessi, joka edellyttää kuntien välistä sopimista ja sopimuslopputulokseen pääsemistä. Näissä neuvotteluissa olisivat häviöinä nykyisestä jätelaitoksesta irtautuvat kunnat. Kuntia ei ole mahdollista pakottaa irtautumaan jätelaitoksesta ja kunnallinen jätehuolto-yhtiö ei voi myöskään itse yksipuolisesti irtisanoa omistajiaan.

Siirtymäaikaa koskeva kirjaus on kirjoitettu muotoon ” Hankintayksikön tulee irtisanoa tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat 15 §:n perusteella tehdyt sopimukset päättymään siirtymäajan 30.6.2028 loppuun mennessä, mikäli sidosyksikön omistusosuutta koskeva 10 prosentin vähimmäisomistusosuusvaatimus ei täyty.” Jätelaitoksissa ei ole hankintalain 15 § perusteella tehtyjä hankintasopimuksia niiden omistajakuntien kanssa. Sen sijaan omistajakunnat ovat jätelaitoksen osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksen mukaan siirtäneet niille kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät jätelaitokselle. Kirjauksen hengen toteuttaminen tarkoittaisi sitä, että mikäli kunnat eivät pysty siirtymäajan puitteissa sopimaan keskenään irtautumisen järjestämisestä, on jätelaitoksen osakassopimus purettava. Tällöin jätelaitos lakkaisi olemasta, eikä tällöin olisi olemassa enää tahoja, joka hoitaisi asukkaiden jätehuollon. Kaikki jätelaitoksen sopimukset ja sitoumukset purkautuisivat.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

Sopimusten uudelleen neuvottelu- tai irtisanominen, joita ei enää voida täyttää sen jälkeen, kun jätelaitos on pilkottu tai lakannut olemasta sisältäen mm. käsittelysopimukset, joissa sitoudutaan toimittamaan tietty määrä jätettä, sekä kuljetussopimukset, jotka koskettavat niitä alueita, joiden on lähdettävä jätelaitoksesta. Jätehuoltoviranomaisen purkaminen ja uudelleen rakentaminen. Mahdollisten uusien jätelaitoksen perustaminen ja toiminnan organisointi.

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Vähimmillään jätehuolto tulisi huoltovarmuuskriittisenä ja yhteiskunnallisena peruspalvelutoimintona jättää omistusosuusvaatimuksen ulkopuolelle lausunnossa esitettyjen seikkojen ja perusteiden vuoksi.

Omistusosuusvaatimuksen tulisi olla hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti “yleisen edun huomioon ottava”, ja tämä yleinen etu ei, lausunnossa esitettyjen seikkojen ja perusteiden vuoksi, voi jätehuollossa missään tilanteessa täyttyä, mikäli esitys toteutuu.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Jätehuollon osalta esitys ei tuota minkään muotoisia positiivisia vaikutuksia kansallisen huoltovarmuuden näkökulmasta. Huoltovarmuusorganisaation osalta jätehuolto on reilu vuosi sitten liittynyt jätehuoltopooliin muodossa osaksi muiden toimialojen poolien muodostamaa kokonaisuutta. Esityksen vaikutukset kunnalliseen jätehuoltoon heijastuisivat negatiivisesti myös huoltovarmuuteen koko järjestelmän joutuessa uudelleenjärjestelyn kohteeksi. Nykyinen toimintamalli, jossa jätehuoltoalan toimijat niin yksityiseltä kuin kunnalliselta sektorilta tekevät poolitoiminnan puitteissa toimivaa kehitystyötä jätehuollon huoltovarmuuden parantamiseksi tulisi vähimmäisomistusvaatimuksen myötä kokemaan merkittävän laadullisen taantuman. Esitys ei mitenkään vastaa turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin vaan muodostaa ennemmin uhan koko valtakunnalliselle huoltovarmuudelle. Vestia Oy:n varautumis- ja uhkaskenarioissa edes täysi sotatila ei muodosta yhtä suurta vahinkoarviota kuin työryhmämietinnön asettaman esityksen tuottamat vaikutukset.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

Esitetty uudistus johtaa julkisen sektorin kustannusten nousuun erityisesti silloin, kun eri toimialojen erityispiirteitä ei oteta riittävästi huomioon. Uudistus kohtelee hankintayksiköitä epätasaisesti ja saattaa erityisesti pienet kunnat hankalaan asemaan, koska niillä ei aina ole tosiasiallista mahdollisuutta hankkia palveluita markkinoilta. Mietinnössä ei ole mitenkään otettu huomioon jätetoimialan erityispiirteitä. Kuntien jäteyhtiöt hoitavat lakisääteisiä julkisia hallintotehtäviä, joiden erityisluonne poikkeaa hallitusohjelmassa mainituista tukipalveluista. Jätehuoltoa rahoitetaan jätelain mukaisilla jätemaksuilla, ei verovaroilla, mikä erottaa sen monista muista toimialoista.

Ehdotettu siirtymäaika on jätetoimialan infrastruktuurien ja hallintomallien uudelleenjärjestämiseen nähden täysin riittämätön, joka itsessään kertoo valmistelutyön heikosta laadusta ja riittämättömästä laajuudesta. Kyseenalaiseksi jää onko esitystä tehtäessä ymmärretty riittävästi esitetyn lakimuutoksen suorat ja epäsuorat vaikutukset kaikkia suomalaisia kotitalouksia koskettavan jätehuoltojärjestelmän toimivuudelle.

Soinio Olavi
Vestia Oy - Hallitus